

همگام با تغییر

تکنولوژی آموزشی در مدارس

نوآوری های
آموزشی

لیلا سلیمه دار
دکترای برنامه ریزی آموزشی

۲

اشاره

در بازدید از مجتمع آموزشی سوده واقع در منطقه دو آموزش و پرورش شهر تهران و گفت و گو با مدیران دوره های آموزشی آن، با تجربه هایی آشنا شدیم که می تواند زمینه ساز ایجاد و پذیرش تغییر در محیط های آموزشی باشند. در این شماره ادامه این گفت و گو را می خوانید:

دیگری است که می تواند حساسیت دانش آموزان را به محیط اطراف خود برانگیزد. در این برنامه از دانش آموزان می خواهیم درون بطری های آب مصرفی خود گیاهانی را پرورش دهند و در کلاس قرار دهند. در این برنامه، دانش آموزان علاوه بر یادگیری پرورش گیاهان و زیباسازی محیط به صورت طبیعی، نسبت به زباله هایی همچون بطری های آب و نوشابه حساس می شوند و در حراست از محیط زیست مشارکت می کنند.

همچنین، برای ایجاد حس مسئولیت پذیری دانش آموزان نسبت به حفظ نظافت آنچه در اختیارشان قرار دارد، طرح تمرین انضباط اجرا می شود. یکی از موارد این طرح به نگهداری میز و صندلی ها مربوط می شود. برای این کار لازم است هر دانش آموز در ابتدای سال میز خود را با روکشی از کاغذ بپوشاند و تا پایان

رشته های ورزشی را انتخاب کنند و در طول دوران تحصیل به طور رسمی آن را دنبال کنند. این موضوع از یک طرف به علت ایجاد فرصت انتخاب توسط دانش آموز و از طرف دیگر به دلیل توجه به پرورش جسم دانش آموز اهمیت دارد و خوب است به صورت جدی تر در دستور کار تمام مدارس قرار گیرد».

سکینه شیرلقب، مدیر مدرسه راهنمایی این مجتمع نیز که ۲۷ سال سابقه آموزش در مدارس را در کارنامه سوابق خود دارد، بر کل گرایی در آموزش و پرورش، با معرفی دو برنامه دیگر در مدرسه راهنمایی سوده تأکید می کند و توضیح می دهد: «توجه به حفظ محیط زیست از جمله موارد

زینب اشرفی، مدیر دبستان سوده که کارشناس ارشد الهیات و معارف است می گوید: «نکته مهم در تحول آموزش و پرورش این است که باید در آن همه جوانب وجودی دانش آموز مورد نظر باشد. این بدان معناست که نه تنها آموزش و موضوعات علمی بلکه اخلاقیات و تربیت و نیز تربیت فیزیکی باید در نظر باشند. بر این اساس، توجه به جنبه های جسمی دانش آموز هم باید در دستور کار مدرسه ها قرار بگیرد. به این منظور، دبستان سوده در کنار سایر دوره های تحصیلی آن توانسته است این امکان را به وجود آورد تا همه دانش آموزان بنا بر علاقه و استعداد خود یکی از

سال به نظافت آن توجه داشته باشد. آن‌ها در برابر این کار امتیاز دریافت می‌کنند و بر اثر عادت و تکرار، به رعایت انضباط پای‌بند می‌شوند.»

«با توجه به این باور که امروزه به‌کارگیری فناوری‌های نوین آموزشی لازمه تغییر است، در دبستان سوده کوشیده‌ایم نه به شکل نمایشی بلکه به‌صورت عملی و عینی کلاس‌های درس را به امکانات نوین آموزشی و فرایند یاددهی را به معلمانی آگاه و مسلط به استفاده از شیوه‌های مبتنی بر ICT مجهز کنیم. البته در این راه مانند بسیاری از مدرسه‌ها با معلمانی هم‌روبه‌رو بودیم که گاه حتی یک بار هم موس‌رایانه را در دست نگرفته بودند و انجام کار برایشان سخت بود؛ اما با سخت‌کوشی و تلاش بیشتر بالاخره این انتظار محقق شد.»

خانم ایچی، مدیر دوره متوسطه این مجتمع، ۴۲ سال سابقه اشتغال در آموزش و پرورش دارد. ممکن است هر فردی با نگاه به این سابقه نتیجه بگیرد که در ذهن ایشان باید با روش‌های نوین آموزشی فاصله زیادی داشته باشد. اما برخلاف آن، وی هوشمندسازی جریان آموزش و امر یاددهی یادگیری را دیگر مؤلفه مهم برای ایجاد تغییر و تحول در آموزش و پرورش می‌داند. او برای تشریح نظر خود می‌افزاید: «اهداف نوین آموزشی می‌تواند در قالب هوشمندسازی مدارس محقق شود. اما در این راه تنها تجهیز کلاس‌ها کافی نیست، بلکه باید روحیه پژوهش‌محوری در دانش‌آموزان و معلمان تقویت شود و باور اثربخشی این شیوه در افراد شکل بگیرد تا نتایج سودمندی را شاهد باشیم. در این‌باره یکی از کارهای دبیرستان سوده استفاده فعالانه و مستمر دانش‌آموزان از آزمایشگاه‌های مجازی است. در این شیوه دانش‌آموزان می‌توانند از طریق دنیای مجازی و مبتنی بر فناوری نوین آموزشی آزمایش‌هایی را که امکان انجام آن‌ها کمتر است انجام دهند و تجربه‌های ناب‌ی به‌دست آورند.»

این توضیحات یادآور تجربه دیگری است که خانم شیرلقب آن‌را این‌گونه توضیح می‌دهد: «شاید بسیاری از ما این تجربه را در مدارس مختلف شاهد بوده‌ایم که یک روز، طبق برنامه از قبل تعیین شده، اداره مدرسه به دانش‌آموزان سپرده می‌شود. مدرسه راهنمایی سوده چنین برنامه‌ای را با کمی تغییر و اصلاح تجربه کرده است. در این برنامه با هدف تقویت خودباوری دانش‌آموزان، در همان ابتدای سال، دانش‌آموزان را با عنوان‌های مسئولیت‌های مدرسه آشنا می‌کنیم. آن‌ها مدتی زمان دارند تا با چگونگی کار هر سمت آشنا شوند. اما برای انتخاب هر نقش لازم است تبلیغات انجام شود و مسئولان با رأی سایر دانش‌آموزان انتخاب شوند. بعد از آن زمان کارورزی و آمادگی بیشتر است تا هر دانش‌آموز مسئولیت محوله را، از مدیریت تا

نظافت، به‌درستی انجام دهد. بدیهی است در آن روز تمام امور و حتی نظارت را دانش‌آموزان انجام می‌دهند. این موضوع علاوه بر تحقق اهداف مورد نظر، موجب می‌شود ایده‌ها و دیدگاه‌های تازه‌تری در دانش‌آموزان ایجاد شود.»

از جمع گرم و صمیمی مدرسه سوده در حالی جدا می‌شویم که همچنان ابتکارات و طرح‌های فراوانی انتظار بحث و گفت‌وگو را می‌کشند. برای آن‌ها و تمامی معلمانی که همگامی با تحول در آموزش و پرورش را در صدر کار خود قرار داده‌اند آرزوی توفیق و سعادت داریم و در انتظار دریافت ابتکارات شما در مسیر تحول هستیم.

یادگیری نباید به فعالیت‌های محیط مجازی محدود باشد؛ آنچه را که دانش‌آموزان در محیط مجازی یاد می‌گیرند باید در محیط واقعی و طبیعی تمرین کنند تا بتوانند در زندگی از آموخته‌های خود بهره‌مند شوند

